МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА
Researchbib Impact factor: 11.79/2023
SJIF 2024 = 5.444
Том 2, Выпуск 9, 30 Сентябрь

MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTI VA OILA HAMKORLIGINING BOLA ITIMOIYLASHUVIDAGI AHAMIYATI

Isomova Farog’at Tojiddin qizi
Osiyo Xalqaro Universiteti
Pedagogika va psixologiya kafedrari o’qituvchisi
E-mail: isomovafarogattojiddinqizi@oxu.uz

Anotatsiya: Maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama rivojlantirish va ijtimoiylashuv jarayonida Maktabgacha ta’lim tashkilotining oila bilan hamkorlikdagi ishlari samarasi yoritilgan.

Kalit so’zlar : MTT, bilim, oila, soha, kompetensiya, rivojlanish, aloqa, hamkorlik

Значение мтт и семейного партнерства в развитии детей дошкольника

Аннотация: В статье описаны результаты сотрудничества организации дошкольного образования с семьей в процессе всестороннего развития детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: МТТ, знания, семья, сфера, компетентность, развитие, общение, сотрудничество.

The importance of kindergarten and family cooperation in the development of preschool children

Annotation: The article describes the results of the preschool education organization's cooperation with the family in the process of comprehensive development of preschool children.

Key words: MTT, knowledge, family, field, competence, development, communication, cooperation

Bugungi kunda ham aynan matabgacha talim tizimiga alohida etibor qaratilmoqda. Bola shaxsini shakllantirib borar ekanmiz, bu jarayonda uning har tomonlama rivojlanishini etiborga olishimiz kerak. Ham jismonan, ham aqlan, ham ruhan rivojlanayotgan bola kelajakda jamiyatga, yurtga foydasi tegadigan shaxs bo’lib yetishadi. Bolaning ijtimoiylashuvi xususan insonning ijtimoiy moslashuvi uning hamma narsani egallashga bo‘lgan ob’ektiv ehtiyoji jarayonidapaydo bo‘ladi. Biroq bu bilan uzviy ravishda bola boshqa bir ob’ektiv ehtiyoj - o‘ziga xosligini namoyon qilish hissi ham shakllanadi. Bola uni yuzaga chiqarish uchun turli usul va vositalarni qidira boshlaydi va buning natijasida uning individuallashuvi ro‘y beradi. Bu hodisa shunda namoyon bo‘ladiki, shaxsning ijtimoiy ahamiyatga ega hislatlari

individual, faqat shu shaxsga tegishli tarzda namoyon bo‘ladi, uning ijtimoiy yurish - turishi takrorlanmas jihatlarga ega bo‘ladi. Shunday qilib bolaning ijtimoiy rivojlanishi ikki o‘zaro bog‘liq yo‘nalishda olib boriladi: ijtimoiylashuv (ijtimoiy madaniy tajriba madaniyatni o‘zlashtirish) va individuallashuv (mustaqillik, nisbiy o‘ziga xoslikni qo‘lga kiritish). Shu tarzda ijtimoiylashuv tushunchasi zamonaviy fanda moslaShuv (birlashish) va individuallashuv jarayonlari bilan bog‘liq ijtimoiylashuv jarayonining mazmuni inson(bola)ning aniq bir jamiyat sharoitlariga moslashuvidir. moslashuv sub’ekt va ijtimoiy muhit faolliklarining yaqinlashuv jarayoni va natijasidir

Har bir bola tashqi dunyoni xotira, tasavvur, xayol, tafakkur kabi ruhiy jarayonlar yordamida, shuningdek nutq yordamida bilib olish qobitiyatiga ega. Ammo bolalardagi intellekt, ya 'ni ruhiy jarayonlar (xotira, tasavvur, xayol, tafakkur) shunchaki bola organizmining o'sib borishi va takomillashishi bilangina paydo bo'lmay, balki nutqining rivojlanishi bilan chambarchas bog’liq. Bu jayonda maktabgacha talim tashkiloti hamda oila hamkorligi muhim o’rin egallaydi.

Farzand – oilaning quvonchi, ota-onaning tayanchi jamiyatning hayotbaxsh kuchi. Oqil ota-onalar oilada farzand dunyoga kelishi bilan uning tarbiyasini buvisi, buvasi yoki jamoat tarbiya muassasalariga topshirmay bu mas’uliyatli vazifa bilan o‘zlari jiddiy shug’ullanadilar. Ota-onaning tarbiyachilik vazifasi haqida ulug’ rus yozuvchisi M.Gorkiy shunday deb yozgan edi: “Bolasini suyishni tovuq ham biladi. Ularni tarbiyalay olmoq esa-qobiliyat va keng hayotiy bilimlarni talab etuvchi davlat miqyosidagi buyuk ishdir. Oilada kun tartibiga rioya qilinmasa, uydagi yumushlar oila a’zolari o‘rtasida to‘g‘ri taqsimlanmasa, oilada ayolga nisbatan noto‘g‘ri munosabatda bo‘linsa, ichkilikbozlik va boshqa illatlar hukm sursa, bunday oilada o‘sgan bola yuqori ta’sirchanligi, hayotiy tajribasi kam bo‘lganligi sababli voqealarni o‘zi to‘g‘ri baholay olmaydi. Natijada bola indamas, jahldor, qo‘pol bo‘lib qoladi.Bolani to‘g‘ri tarbiyalashda uning oldida ota-onaning obro‘si yuqori bo‘lishi kerak, busiz tarbiya bo‘lishi mumkin emas. Ota –onalarning fuqarolik qiyofasi, hayoti, ishlari,yurish-turishi, jamiyat oldida o‘z oilasi uchun javobgarlik tuyg‘usi ular obro‘sining asosidir. Ijtimoiy faoliyatni oilaviy vazifalar bilan birgalikda olib boradigan, bolalarining hayotiga qiziqadigan va ularga mohirlik bilan rahbarlik qiladigan ota –onalar eng obro‘li kishilardir. Bularning hammasi ham otaga, ham onaga birdek taalluqlidir.

Oila bilan shaxsan ishlashning eng keng tarqalgan usuli sifatida qo‘llanadigan suhbat bolalarni ertalab qabul qilish va kechqurun kuzatish vaqtida o‘tkazilishi mumkin. Ular tarbiyachilar bilan ota-onalarni bir-biri bilan yaqinroq tanishishlariga yordam beradi. Tarbiyachining ota-onalar bilan ertalab o‘tkazadigan suhbatlari qisqa muddatli bo‘ladi uning yaqinlarida yaxshi kayfiyat, tarbiyachiga ishonch hissi paydo bo‘lishida kata ahamiyatga ega.

Ota-onalardan bola kechqurun qanday kayfiyatda bo‘lganini, qanday uxlaganini, bola o‘zini qanday sezganini so‘rash foydali. Tarbiyachi ota-onalarga bolalarni bugun guruhda nimalar kutishi haqida qisqacha axborot beradi. Bu narsa bolani kayfiyatini ko‘taradi, ota-onani xotirjam qiladi. Ota-onalar bilan kechki suhbatlar ham vaqt jihatidan cheklangan, ota- onalar bilan kechki suhbat paytida tarbiyachi bolaning tashqi ko‘rinishiga taalluqli kamchiliklar aytilishi mumkin. Bolani guruhda kunni qanday o‘tkazgani, nimalar bilan mashg‘ul bo‘lgani, o‘zini qanday tutgani, nimaga e’tibor berish kerakligi haqida axborot beradi. Ota-onalarni bola tarbiyasida yo‘l qo‘ygan biror kamchilik va xatosini tahlil qilish uchun ular bilan yanada mufassal suhbat o‘tkazish zarurati tug‘ilganda vaziyatni tuzatish uchun malakali maslahat hamda tavsiya berish kerak bo‘lganda maslahatlar o‘tkaziladi. Ota-onalar bilan MTT xodimlarini birgalikdagi faoliyatini tashkil etish va uning mazmuni MTTdagi sharoitlarga bog‘liqdir. Birgalikdagi faoliyat kerakli darajada amalga oshiriladigan joyda o‘zaro yordam, bir-birini tushunish, topshirilgan ishga javobgarlik holati vujudga keladi. Ota-onalar MTT maydonini ko‘kalamzorlashtirish, xonalarni qish mavsumiga tayyorlash, sog‘lomlashtirish ishlarini o‘tkazishda yordam ko‘rsatishlari, bolalarga bayram kostyumlari tayyorlashda, bolalarni sayohatga kuzatib borishda ishtirok etishlari mumkin. Agar ota-onalar orasida fotosuratchilar, tikuvchilar, rassomlar bor bo‘lsa, ular MTTga bevosita yordam ko‘rsatishlari kerak. Birgalikda ishni to‘g‘ri tashkil etish uchun yillik reja tuziladi va ko‘rinadigan joyga ilib qo‘yiladi. Ota-onalardan qaysi kunlari MTTga kelib yordam berishlari mumkinligini so‘rash lozim.

Xulosa o’rnida ta’kidlash joizki, ulg‘aygan sari bolalarda aqliy salohiyatining o‘sib borishini kuzatish mumkin. Hayotining birinchi o‘n yilligida bolalar aqliy faoliyatining eng qiyin davri, ko‘plab yangiliklarni o‘zlashtirish, his-hayajonga to‘la davr bo‘ladi.

Bolalarni maktabga tayyorlashda o'qitish usullarini tanlash muhimdir. Eng keng tarqalgan va samarali usul bu didaktik (ta’limiy) o'yinlardir. Bu kattalarning

bolaga ta'limiy ta’sirining bir shakli va shu bilan birga maktabgacha yoshdagi bolaning asosiy faoliyati sifatida foydalanishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xalilova Shaxlo Ravshanovna. (2023). Bo‘lajak o’qituvchi pedagogik muloqot usullarini rivojlantirish texnologiyasining zamonaviy modellari va ularni qo‘llash metodlari. *Journal of Universal Science Research*, *1*(9), 223–234.

2. Xalilova Shaxlo Ravshanovna. (2023). PEDAGOGIK MULOQOT O’QUV JARAYONI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI. *Journal of Universal Science Research*, *1*(8), 131–139.

3. Isomova, F. A. T. Q. (2022). MAKTABGACHA TALIM TASHKILOTLARIDA BOLALARNI MAKTAB TA’LIMIGA TAYYORLASHDA NUTQ O’STIRISH MASHG’ULOTLARINING AHAMIYATI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(1), 947-949.

4. Xalilova Shaxlo Ravshanovna. (2023). PEDAGOGIK MULOQOT O'QUV JARAYONI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI. JOURNAL OF UNIVERSAL SCIENCE RESEARCH, 1(8), 131–139.

5. Ravshanovna, X. S. (2022). BO ‘LAJAK O ‘QITUVCHILAR VA O‘QUVCHILAR O ‘RTASIDAGI MULOQOT JARAYONI VA UNGA QO ‘YILADIGAN TALABLAR. *Лучший инноватор в области науки*, *1*(1), 814-819.

6. XALILOVA, S. (2021). JAHON PEDAGOGIKASIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK MULOQOT VA MILLIY PEDAGOGIK MULOQOT USLUBLARIGA TRANSFORMATSIYASI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, *1*(1).

7. Ikromova, S. (2023). INTERPRETATION OF THE PSYCHOLOGICAL SAFETY FACTOR IN RELATION TO DESTRUCTIVE INFORMATION IN ADOLESCENTS. Modern Science and Research, 2(9), 390-394.

8. Ikromova, S. (2023). CONCEPT OF IDEOLOGY AND FORMATION OF IDEOLOGICAL IMMUNITY IN YOUTH STUDENTS. Modern Science and Research, 2(6), 1223-1226.

9. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING METODOLOGIK VA ILMIY ASOSLARI.

10. Hojiyeva, N. (2023). METHODS OF TEACHING MOTHER TONGUE IN PRIMARY CLASSES SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASIS. Modern Science and Research, 2(9), 424-428.

11. Bahodirovna, H. N. (2023). TA'LIM JARAYONIDA BOSHLANG 'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O 'QITISH MUAMMOSINING YORITILISH MAZMUNI. PEDAGOGS jurnali, 1(1), 209-209.

12. Sobirovna, S. Y. (2023). O 'YIN ORQALI BOLA TAFAKKURI VA NUTQINI OSTIRISH. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR*, *1*(3), 93-99.

13. Tursunova, Z. (2023). METHODOLOGY OF MOTHER TONGUE TEACHING IN PRIMARY SCHOOLS. Modern Science and Research, 2(9), 350-352

14. Лукмонова, С. (2022). BO 'LAJAK BOSHLANG 'ICH SINF O 'QITUVCHISINING RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISHGA TAYYORLIGINI SHAKLLANTIRISH: Lukmonova Salomat Gafurovna, Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrasi o'qituvchisi, Buxoro davlat universiteti orcid 0000-0001-9040-0232. *Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал*, (1), 221-226.

15. O'ktam qizi Buxoro, S. M. (2022). BOLANING NUTQINI RIVOJLANTIRUVCHI O 'YINLAR. *PEDAGOGS jurnali*, *1*(1), 484-486.

16. Сайфуллаева, Н. Б., & Саидова, Г. Э. (2019). Повышение эффективности занятий, используя интерактивные методы в начальном образовании. *Научный журнал*, (6 (40)), 101-102.

17. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). ВАЖНОСТЬ МАТЕМАТИКИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ НАУК ДЛЯ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ: Сайфуллаева Нозима Баходировна, преподаватель кафедры "Теория начального образования", Бухарский государственный университет. Город Бухара. Республика Узбекистан. *Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал*, (1), 305-307.

18. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). Методы Организации Уроков Математики В Начальных Классах С Использованием Цифровых Технологий. *Miasto Przyszłości*, *35*, 388-390.

19. Bahodirovna, S. N. (2023). FORMING CHILDREN'S IDEAS ABOUT THE SIZE OF OBJECTS AND THEIR MEASUREMENT. *Oriental Journal of Academic and Multidisciplinary Research*, *1*(3), 102-107.

20. Bahodirovna, S. N. (2023). KINDERGARTEN, SCHOOL AND FAMILY PARTNERSHIP IN TEACHING CHILDREN IN MATHEMATICS. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, *1*(10), 383-388.

21. Bahodirovna, S. N. (2023). Organization Forms of the Development of Primary Mathematical Concepts in Children. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, *1*(10), 138-143.

22. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). Методы определения потребностей обучающихся в процессе использования облачных технологий в образовании. *Universum: технические науки*, (2-1 (95)), 57-59.

23. Сайфуллаева, Н. Б., & Марданова, Ф. Я. (2021). научно-методические основы организации самостоятельной работы по высшей математике. *Проблемы науки*, (4 (63)), 84-87.

24. Сайфуллаева, Н. Б., & Мурадова, Я. М. (2020). Пути эффективного использования методов обучения математике в начальных классах. In *EUROPEAN RESEARCH* (pp. 121-123).

25. Сайфуллаева, Н. Б. (2019). Роль дидактических игр в умственном развитии учащихся в математике начального класса. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS OF PHILISOPHY, PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY* (pp. 102-106).

26. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ КОМПЬЮТЕРНЫМ НАУКАМ. *Universum: технические науки*, (4-1 (109)), 41-43.

27. Сайфуллаева, Н. Б. (2020). Важные особенности дидактических игр в процессе обучения математике в начальных школах. In *ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ* (pp. 60-62).

28. Ergashovna, S. G., & Baxodirovna, S. N. (2019). Modern teaching technologies in teaching mathematics in elementary grades. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*, *7*.

29. Bahodirovna, S. N. (2023). FORMS OF ORGANIZATION OF MATHEMATICS TEACHING IN ELEMENTARY GRADES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *10*(11), 5-8.

30. Bahodirovna, S. N. (2024). HEAD OF CHILDREN'S INSTITUTION IN ORGANIZING THE WORK OF FORMING MATHEMATICAL IMAGINATIONS AND BIG TEACHER'S PLACE. EDUCATORS KNOWLEDGE DEGREE AND FORMS OF DEVELOPMENT OF SKILLS. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, *4*(3), 119-124.

31. Bahodirovna, S. N. (2023). ELEMENTARY MATHEMATICS AND COHERENCE BETWEEN STAGES OF MATHEMATICS EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, *3*(5), 393-397.

32. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ МАТЕМАТИКИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ. *PEDAGOGS jurnali*, *1*(1), 292-292.

33. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ. *НОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ*, 10-12.

34. Сайфуллаева, Н. Б. (2021). ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ КЛАССНЫХ УРОКОВ. *Вестник науки и образования*, (5-3 (118)), 40-42.

35. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПО МАТЕМАТИКЕ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ. *Проблемы педагогики*, (2 (63)), 15-17.

36. Hikmatovna, M. N. (2023). Goals and Tasks of Education. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, *1*(9), 360-362.

37. Hikmatovna, M. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISH JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN METOD VA VOSITALAR. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, *1*(5), 339-344.

38. Hikmatovna, M. N. (2023). Tarbiyaning Maqsad Va Vazifalari. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, *1*(9), 386-388.

39. Mahmudova, N. H. (2023). Influence of family environment on personal socialization. *American Journal of Public Diplomacy and International*

Studies (2993-2157), *1*(10), 440-446.

40. Nigora Hikmatovna Mahmudova. (2023). BASIC TASKS OF TEACHING THE SCIENCE OF "EDUCATION" IN PRIMARY GRADES. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 1(10), 447–452.

41. Hikmatovna, M. N. (2024). Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogik jarayon obyekti va subyekti sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, *2*(1), 31-43.

42. Mahmudova Nigora Hikmatovna. (2024). INFLUENCE OF FAMILY ENVIRONMENT ON PERSONAL SOCIALIZATION. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 164–170.

43. Hikmatovna, M. N. (2024). CONTENT OF THE INTERNATIONAL ASSESSMENT PROGRAM. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, *2*(2), 88-94.

44. Hikmatovna, M. N. (2024). Teaching of specialized subjects in primary education. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(2), 453-460.

45. Hikmatovna, M. N. (2024). Boshlang'ich ta'limda mutaxassislik fanlarini o'qitish. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(2), 445-452.

46. Махмудова Нигора Хикматовна. (2024). Преподавание профильных предметов в начальной школе . *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, *4*(2), 436–444.

47. Akbarovna, I. S. (2023). SOCIO-PSYCHOLOGICAL FACTORS OF BEHAVIOR FORMATION IN ADOLESCENTS. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 184-191.

48. Akbarovna, I. S. (2023). THE DEVELOPMENT OF CONSCIOUSNESS AND THE TEACHING OF CONCEPTS OF THE UNCONSCIOUS TO STUDENTS. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 107-114.

49. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING METODOLOGIK VA ILMIY ASOSLARI.

50. Hojiyeva, N. (2023). METHODS OF TEACHING MOTHER TONGUE IN PRIMARY CLASSES SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL

BASIS. Modern Science and Research, 2(9), 424-428.

51. Hojiyeva, N. (2023). THE SUBJECT AND TASKS OF THE METHOD OF TEACHING THE MOTHER TONGUE IN PRIMARY GRADES. Modern Science and Research, 2(10), 855-857.

52. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING PREDMETI VA VAZIFALARI.

53. Bahodirovna, H. N. (2023). TA’LIM JARAYONIDA BOSHLANG‘ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O ‘QITISH MUAMMOSINING YORITILISH MAZMUNI. PEDAGOGS jurnali, 1(1), 209-209.

54. Bahodirovna, H. N. (2023). Methodological Foundations of Teaching the Science of" Education" in Primary Grades. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 1(9), 369-372.

55. Ruziyeva, M. Y., & Lobar, S. (2023). Lyro-epic literary fairy tales in uzbek children's literature.

56. Ruzieva, M. Y. (2022). SYMBOLISM OF MYTH, SYMBOL AND COLOR. Ann. For. Res, 65(1), 2719-2722.

57. Ruzieva, M. (2016). Colour and its psychoanalytical interpretation in folklore. Язык и культура (Новосибирск), (23), 127-130.

58. Ro’ziyeva, M. Y. (2020). Color symbolism in Uzbek folklore. ISJ Theoretical & Applied Science, 05 (85), 277-284.

59. Hojiyeva Nasiba Bahodirovna. (2024). Ta’lim jarayonida boshlang‘ich sinflarda texnologiya fanini o’qitish muammosining yoritilish mazmuni. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 2(1),200–206.